

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 394/2018-23

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 21. júna 2018 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej, zo sudcu Miroslava Duriša a sudcu Ladislava Orosza (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátkou JUDr. Adrianou Krajníkovou, Kuzmányho 57, Košice, vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietrahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 44 C 176/2005 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 19. októbra 2017 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“),

zastúpenej advokátkou JUDr. Adrianou Krajníkovou, Kuzmányho 57, Košice, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 44 C 176/2005 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľka je účastníčkou konania o nahradenie prejavu vôle (súhlasu s uzavretím kúpnej zmluvy) a v konaní má postavenie žalobkyne. Konanie je okresným súdom vedené pod sp. zn. 44 C 176/2005, pričom žaloba bola okresnému súdu doručená 8. apríla 2005. Pôvodne žalovanou v predmetnom konaní bola [REDAKOVANÉ], ktorá po začatí konania zomrela. V dôsledku tejto skutočnosti bolo napadnuté konanie uznesením okresného súdu sp. zn. 44 C 176/2005 z 11. decembra 2008 prerušené do právoplatného skončenia dedičského konania po nebohej poručiteľke [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] vedeného okresným súdom pod sp. zn. 24 D 135/2006.

Vychádzajúc z osvedčenia o dedičstve, okresný súd pokračoval v napadnutom konaní s dedičmi nebohej poručiteľky [REDAKOVANÉ], a to so žalovaným 1) [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] a žalovanou 2) [REDAKOVANÉ]. Následne došlo k úmrtiu žalovaného 1) [REDAKOVANÉ]. Na základe oznámenia notára o okruhu dedičov po nebohom poručiteľovi [REDAKOVANÉ] okresný súd pokračoval v konaní s jeho otcom (zákonným dedičom) [REDAKOVANÉ], ktorý bol univerzálnym právnym nástupcom nebohého.

Rozsudkom okresného súdu sp. zn. 44 C 176/2005 z 18. júla 2011 okresný súd žalobe vyhovel a nahradil prejav vôle. Proti označenému rozsudku okresného súdu podal odvolanie žalovaný [REDAKOVANÉ], ako aj žalovaná 2). O odvolaniach rozhodol Krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) uznesením sp. zn. 3 Co 325/2011 z 31. októbra 2012 tak, že odvolaniami napadnutý rozsudok okresného súdu zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Krajský súd zrušil rozsudok okresného súdu z dôvodu, že okresný

súd konal ako s účastníkom konania s [REDAKOVANÉ] bez toho, aby bolo právoplatne rozhodnuté, či na neho prešli záväzky z jeho právneho predchodcu [REDAKOVANÉ]. Krajský súd poukázal na uznesenie krajského súdu sp. zn. 9 Cod 31/2011 z 22. septembra 2011, ktorým bolo zrušené uznesenie okresného súdu sp. zn. 24 D 362/2010 z 2. decembra 2010, ktorým bolo potvrdené dedičstvo po nebohom poručiteľovi [REDAKOVANÉ], ktoré nadobudol [REDAKOVANÉ] – otec nebohého. K zrušeniu dedičského rozhodnutia došlo z dôvodu, že dedič [REDAKOVANÉ] nebol súdnym komisárom upovedomený o možnosti odmietnuť dedičstvo.

Odvolací súd preto vo svojom zrušujúcom uznesení skonštatoval, že „v súčasnej dobe nie je zrejmé, či [REDAKOVANÉ] bude dediť po [REDAKOVANÉ], preto rozhodnutie, ktoré mu ukladá povinnosť ako predpokladanému spoluvlastníkovi bytu na [REDAKOVANÉ] nie je vecne správne, pretože vychádza z nesprávne zisteného skutkového stavu.

... Úlohou súdu prvého stupňa bude vyčkať na konečné rozhodnutie v dedičskom konaní po poručiteľovi [REDAKOVANÉ] a podľa záverov tohto konania konať ako s pasívne legitimovaným subjektom s tým, na koho prejdú záväzky po poručiteľovi.“.

V zmysle záverov zrušujúceho uznesenia krajského súdu okresný súd uznesením sp. zn. 44 C 176/2005 z 23. januára 2013 konanie prerušil do právoplatného skončenia dedičského konania po nebohom poručiteľovi [REDAKOVANÉ], ktoré je vedené okresným súdom pod sp. zn. 24 D 362/2010. Proti uzneseniu okresného súdu o prerušení konania sťažovateľka nepodala odvolanie, keďže potreba prerušenia konania vyplývala z právneho názoru vysloveného krajským súdom v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Co 325/2011.

Od vydania uznesenia o prerušení konania je okresný súd v zásade nečinný, jediné jeho úkony spočívajú v opakovaných výzvach notárovi prejednávajúcemu dedičstvo po nebohom poručiteľovi [REDAKOVANÉ], čo sa týka stavu konania. Pôvodný dedičstvo prejednávajúci notár [REDAKOVANÉ], ako aj súčasná notárka

██████████ okresnému súdu opakovane na jeho výzvy oznamujú, že dedičské konanie nie je skončené, pretože sa zisťuje okruh dedičov.

Sťažovateľka podala sťažnosť na prietahy v konaní predsedovi okresného súdu, ktorý jej listom Spr 35/2017 z 24. februára 2017 oznámil, že konanie bolo prerušené uznesením z 23. januára 2013, ktoré nadobudlo právoplatnosť 20. februára 2013, a to do právoplatného skončenia dedičského konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 24 D 362/2010, pričom sťažovateľka proti uzneseniu o prerušení konania nepodala odvolanie.

Sťažovateľka zdôrazňuje, že podstata jej sťažnosti pre prietahy v konaní spočíva *„v nekonaní vo veci samej, titulom nekonania v dedičskom konaní... Keďže však nie som účastníkom dedičského konania, a som účastníkom predmetného súdneho konania, v ktorom sú prietahy, jedinou mojou a relevantnou obranou je poukázať na prietahy v tomto konaní.*

... K dnešnému dňu nie je vo veci rozhodnuté, kde opakovane a dookola dochádza iba k dotazom súdu voči notárovi o stav dedičskej veci, a predseda súdu, v ktorého kompetencii sú úkony na zamedzenie prietahov aj v súvisiacej dedičskej veci, nevykonal príslušné opatrenia na riadne zistenie stavu a odstránenie prípadného nezákonného stavu.

Ako účastník konania, som už 12 rok v právnej neistote, kde nemám ani peniaze, ktoré som žalovanej ██████████ vopred vyplatila ako kúpnu cenu za byt, ktorý je predmetom konania, a nemám vo vlastníctve ani tento byt. Uvedený stav mi spôsobuje právne a existenčné problémy a komplikácie.“.

Vzhľadom na skutočnosti uvedené v sťažnosti sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie vyslovil porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prerokovanie záležitostí v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v namietanom konaní. Zároveň požaduje finančné zadosťučinenie v sume 1 000 € a náhradu trov konania.

II.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Aj keď petit sťažnosti nie je výrazným spôsobom oddelený od odôvodnenia sťažnosti, možno z jeho textu vyvodit', že sťažovateľka namietala porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní („navrhujem, aby súd ... rozhodol, že ústavné právo na prejednanie veci v konaní vedenom na Okresného súdu Košice II, sp. zn. 44 C/176/2005 bez prieťahov podľa ust. čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd porušené bolo“).

V odôvodnení sťažnosti sťažovateľka poukazuje na skutočnosť, že jedným z kľúčových dôvodov, prečo okresný súd v napadnutom konaní dosiaľ právoplatne

nerozhodol, sú priet'ahy v dedičskom konaní vedenom pod sp. zn. 24 D 362/2010, ktorého sťažovateľka nie je účastníčkou a kvôli ktorému bolo napadnuté konanie právoplatne prerušené. Porušenie svojich práv postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 24 D 362/2010 však v petite sťažnosti nenamieta a ani sa nepokúša argumentovať v prospech prípadného prelomenia v zásade ustálenej judikatúry ústavného súdu, v zmysle ktorej môže zbytočné priet'ahy v súdnom konaní v zásade namietať len účastník, resp. strana napadnutého súdneho konania. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že podľa § 20 ods. 4 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje vo viazanosti petitom, teda tou časťou sťažnosti, v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa domáha (§ 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde), čím zároveň vymedzí rozsah predmet konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na to môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorého označil za porušovateľa svojich práv. Platí to predovšetkým v situácii, keď je sťažovateľ zastúpený zvoleným advokátom (m. m. II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05, IV. ÚS 287/2011).

Z uvedeného dôvodu mohol ústavný súd sťažnosť predbežne prerokovať len v rozsahu namietaného porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní.

Z popisu doterajšieho priebehu napadnutého konania uvedeného v časti I tohto uznesenia vyplýva, že napadnuté konanie bolo právoplatne prerušené uznesením sp. zn. 44 C 176/2005 z 23. januára 2013 do právoplatného skončenia dedičského konania po nebohom poručiťovi [REDACTED], proti ktorému sťažovateľka nepodala odvolanie, keďže „... korešpondovalo so záverom odvolacieho súdu, o potrebe vyriešenia dedičskej otázky“.

Bez potreby zaujímať postoj k otázke či napriek citovanému dôvodu sťažovateľka mohla a mala uplatniť opravný prostriedok proti uzneseniu okresného súdu o prerušení

napadnutého konania, ústavný súd poukazuje na svoju stabilizovanú judikatúru, v zmysle ktorej, ak vo veci konajúci súd v súlade so zákonom právoplatne preruší súdne konanie, vznikne zákonná prekážka ďalšieho konania, počas ktorej súd nemôže vykonávať žiadne procesné úkony smerujúce k odstráneniu právnej neistoty účastníkov, a preto nečinnosť všeobecného súdu z dôvodu existencie zákonnej prekážky v konaní ústavný súd neposudzuje (a ani nemôže posudzovať) ako zbytočné prietahy v konaní (m. m. II. ÚS 3/03, I. ÚS 65/03, I. ÚS 214/06, IV. ÚS 328/09 atď.).

V nadväznosti na uvedený právny názor ústavný súd poukazuje aj na ďalší právny názor tvoriaci súčasť jeho ustálenej judikatúry (napr. II. ÚS 12/01, IV. ÚS 61/03, IV. ÚS 205/03, I. ÚS 16/04), podľa ktorého ochranu základnému právu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (a právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) poskytuje v konaní pred ústavným súdom len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušovanie základného práva príslušným orgánom verejnej moci (v posudzovanom prípade okresným súdom) ešte mohlo trvať. Ak v čase, keď sťažnosť ústavnému súdu došla, už nemohlo dochádzať k namietanému porušovaniu označeného základného práva, ústavný súd sťažnosť v zásade odmieta ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Tento právny názor ústavného súdu akceptuje vo svojej judikatúre aj Európsky súd pre ľudské práva [pozri napr. rozhodnutie vo veci Miroslav Mazurek proti Slovenskej republike, sťažnosť č. 16970/05 (IV. ÚS 237/09, m. m. II. ÚS 290/09, IV. ÚS 42/2010 atď.)]. Jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je totiž to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcejmu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že táto sťažnosť zohráva významnú preventívnu funkciu ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo a jeho účinky stále trvajú, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (m. m. IV. ÚS 225/05, III. ÚS 317/05, II. ÚS 67/06).

Vzhľadom na skutočnosť, že sťažovateľka doručila svoju sťažnosť, ktorou namieta zbytočné prietahy v napadnutom konaní v čase, keď bolo právoplatne prerušené a existovala zákonná prekážka ďalšieho postupu okresného súdu, musel ústavný súd

aplikujúc svoju ustálenú judikatúru sťažnosť sťažovateľky pri predbežnom prerokovaní odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. júna 2018